

їх повернення в нашу державу, а лише можливість накладення на них арешту, передумовою для повернення активів є обвинувальний вирок у кримінальному провадженні.

Фандери – від англійського словосполучення *Litigation funds* (доречі цей термін має множинне значення), як ми розуміємо з наведеного вище, під цим терміном можуть матися на увазі фонди, компанії, інші юридичні особи, фізичні особи, юридичні радники, консалтингові утворення тощо. Традиційно такі компанії заснуються у державах з прецедентної правової сім'ї, таких як Великобританія і США, основною метою діяльності фандерів є отримання прибутку від повернення активів, як правило це компанії недержавної форми власності. Останнім часом у нашій державі дуже часто трапляються запозичення саме норм англосаксонського права. Важливим є чітке формулювання термінів у законодавстві нагадаємо, що наприкінці 2018 року вийшов в світ Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції [2], який містить понад 3 тисячі термінів, залучення нових термінів у законодавство потребує ретельного вивчення та обґрунтування.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» Офіційний вісник України від 22.12.2015 – 2015 р., № 99, стор. 13, стаття 3385, код акта 79821/2015

2. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції / Чубенко А.Г., Лошицький М.В., Павлов Д.М., Бичкова С.С., Юнін О.С. – К.: Ваіте, 2018. – 826 с.

Чухрай Ігор Юрійович,

начальник Управління з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України

ДІЯЛЬНІСТЬ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В 2020 РОЦІ

Позитивні результати в реалізації оборонної реформи неможливі без рішучого зниження рівня корупції, яка негативно впливає на обороноздатність України.

Керівництвом та Урядом України боротьба з корупцією визначена одним з головних пріоритетів державотворення.

Наразі оновлене антикорупційне законодавство зміцнило систему запобігання корупції та сприяє захисту осіб, які викривають

корупційні явища [1]. Верховною Радою України ухвалено за основу законопроект про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки (Антикорупційна стратегія), розроблений Національним агентством з питань запобігання корупції (НАЗК). Майбутня державна програма визначить завдання на виконання Антикорупційної стратегії [3]. Діюча Програма Кабінету Міністрів України визначає першочергові заходи для боротьби з корупцією в секторі оборони.

Застосування швидких та ефективних управлінських рішень з подолання корупції, в умовах захисту України від збройної агресії, є одним з основних пріоритетів, визначених Міністром оборони України.

Засадами антикорупційної діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України (далі – Міноборони) є:

верховенство права;

законодавство України та норми міжнародного права з питань запобігання і протидії корупції (рекомендації Конвенції ООН проти корупції, Групи держав GRECO, Програми НАТО з розбудови цілісності, прозорості, доброчесності та зниження корупційних ризиків у роботі оборонних і безпекових інституцій (Програма VI);

рівня довіри суспільства до Збройних Сил;

позбавлення функцій, що спричиняють корупційні ризики та не забезпечують ефективне використання активів держави в оборонній сфері;

негативне ставлення особового складу до корупції.

Діяльність Міноборони щодо запобігання корупції здійснюється згідно з антикорупційним законодавством [1, 2], Антикорупційною програмою Міноборони на 2018–2020 роки, затвердженій наказом Міноборони від 27.04.2018 № 190 [4]. Програма розроблена за участю провідних іноземних експертів, вона враховує досвід розробки таких документів в оборонних відомствах країн НАТО. Її метою є визначення ключових проблем з питань запобігання корупції, формулювання заходів для їх вирішення.

Основними пріоритетами в реалізації державної антикорупційної політики в Міноборони є:

підвищення ефективності системи запобігання і виявлення корупції, моніторинг дотримання вимог антикорупційного законодавства, організації роботи уповноважених осіб з питань запобігання корупції;

забезпечення ефективного внутрішнього контролю та управління ризиками;

оцінка та ідентифікація корупційних ризиків, запровадження заходів, спрямованих на їх усунення або зниження, особливо протидію зловживанню повноваженнями під час підготовки і застосування сил оборони, використання бюджетних коштів для оборонних закупівель, реалізації інфраструктурних проєктів, розвитку системи внутрішнього, а також фінансового контролю;

усунення умов існування корупції у п'яти пріоритетних сферах (державних закупівлях, управлінні землями оборони і об'єктами нерухомості, запровадженні централізованого проєктного

менеджменту капітального будівництва на базі ІТ-рішень, управлінні майном та активами, закріпленими за держпідприємствами);

врегулювання конфлікту інтересів, дотримання особами, уповноваженими на виконання функцій держави правил етичної поведінки, вимог та обмежень, встановлених Законом України «Про запобігання корупції», здійснення їх спеціальної перевірки; проведення електронного декларування, антикорупційної експертизи проєктів нормативних актів;

застосування сучасного кадрового менеджменту, спрямованого на забезпечення стандартів доброчесності військовослужбовців та цивільного персоналу;

забезпечення нетерпимості до вчинення корупційних правопорушень, належних умов для звернень громадян, повідомлень викривачів про факти порушень антикорупційного законодавства; забезпечення незворотності покарання та притягнення до відповідальності осіб, причетних до корупційних правопорушень;

відкритість та прозорість в роботі, підтримання взаємодії з громадськими та експертними організаціями, у тому числі з міжнародними.

З метою підвищення ефективності системи запобігання та виявлення корупції в Міноборони з початку 2020 року рішеннями Міністра оборони в Управлінні з питань запобігання та виявлення корупції розгорнуто відділ з питань взаємодії з викривачами, роботи з повідомленнями, й налагоджено систему цієї роботи. З січня 2020 року посилено роботу 2-х територіальних груп з питань запобігання та виявлення корупції, які переформовано у територіальні відділи.

Під час співпраці з Національним агентством з питань запобігання корупції погоджується Антикорупційна програма Міноборони [4]. НАЗК здійснює координацію, методичне керівництво, забезпечення та аналіз діяльності уповноважених підрозділів.

Ефективно діє єдина система планування, організації та виконання завдань щодо запобігання корупції (затверджена наказом Міноборони від 24.11.2015 № 646) [5]. В органах військового управління та військах (силах) виконуються Організаційно-методичні вказівки з питань реалізації державної антикорупційної політики в діяльності Міноборони [6].

Здійснюється взаємодія з органами прокуратури, МВС, НАБУ, СБУ, державної влади, громадськими організаціями. Зокрема з Міноборони Великої Британії та Норвегії в реалізації Програми VI, з міжнародною організацією Transparency International, НАКО та Експертним антикорупційним консультативно-дорадчим комітетом щодо зовнішнього моніторингу антикорупційної діяльності Міноборони.

Досліджуються корупційні ризики під час реалізації реформ логістичного, фінансового, ресурсного та житлового забезпечення у форматі засідань робочої групи щодо антикорупційної діяльності) Комітету реформ Міноборони. До роботи залучено іноземних радників

від Великої Британії, Німеччини, представників 16 громадських організацій.

Забезпечено представництво Міноборони в роботі Міжвідомчої робочої групи при КМУ з питань координації антикорупційної реформи та Стратегії комунікацій у сфері запобігання та протидії корупції.

Спільно з Урядово-громадською ініціативою «Разом проти корупції» виконуються антикорупційні заходи, у першу чергу щодо реєстрації земель оборони та впорядкування нерухомого майна з метою запобігання їх неправомірному відчуженню, підвищення ефективності публічних закупівель в галузі оборони.

Здійснюються перевірки керівників державних підприємств, їх заступників та головних бухгалтерів на наявність і врегулювання конфлікту інтересів, позбавлення їх корпоративних прав та власного бізнесу (згідно наказу Міноборони № 5ДС, яким визначено процедуру призначення й звільнення таких осіб, що дає змогу не допустити до посад не добросчесних кандидатів).

Організовано моніторинг та надається методична допомога в проведенні в Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського Вищих академічних курсів з питань запобігання корупції, а також спеціалізованих занять за навчальною програмою міжнародної організації Transparency International і за сприянням Міноборони Великої Британії [7].

Постійно надається допомога командирам (начальникам) військових частин, закладів та установ у попередженні порушень, пов'язаних з корупцією у фінансово-економічній сфері, організації всебічного забезпечення. У 2020 році проведено 7 мобільних антикорупційних курсів у військових гарнізонах.

За 3 квартали 2020 року проведено 48 навчальних заходів й підготовлено 972 особи.

З 28.02.2020 у співпраці з Центром зі зниження ризиків корупції в оборонному секторі (CIDS) Міноборони Норвегії реалізується новий міжнародний Проект щодо зниження ризиків корупції в системі управління персоналом, виховання добросчесності та здійснення державних закупівель на 2020–2022 роки.

Спрощено можливості надання повідомлень про корупцію через офіційний вебсайт Міноборони (розміщено банер «Не будь байдужим – повідом про корупцію!») та налаштовано захищені канали зв'язку (он-лайн форми повідомлень, телефонні гарячі лінії, поштові скриньки) для повідомлень без зазначення авторства. Упроваджено можливості подання повідомлень про корупцію за допомогою смартфона відсканувавши QR-коди, що розміщені на інформаційно-мотиваційних плакатах, якими забезпечено військові частини, установи, заклади тощо.

Серед пріоритетних завдань антикорупційної діяльності Міноборони визначені:

розроблення Антикорупційної програми Міноборони на 2021–2024 роки;

посилення заходів щодо підвищення рівня доброчесності, формування нетерпимості до корупції та забезпечення невідворотності відповідальності за корупцію;

упровадження системи електронного Онлайн-тестування кандидатів на посади за номенклатурою призначення керівництва Міноборони та Збройних Сил України;

удосконалення системи щорічного оцінювання військовослужбовців через впровадження показників оцінки, пов'язаних з доброчесністю;

розроблення системи оцінки корупційних ризиків по посадах і методології їх мінімізації;

удосконалення діяльності уповноважених підрозділів та осіб стосовно захисту викривачів відповідно до змін антикорупційного законодавства.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про запобігання корупції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/>.

2. Наказ НАЗК від 17.03.2020 № 102/20 «Про затвердження Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0361-20#Text>.

3. Верховна Рада ухвалила за основу законопроект про Антикорупційну стратегію на 2020-2024 роки. Антикорполітика URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/verhovna-rada-uhvalyla-za-osnovu-zakonoproekt-pro-antikoruptsijnu-strategiyu-na-2020-2024-roky>.

4. Антикорупційна програма Міноборони на 2018-2020р., наказ Міноборони від 27.04.2018 №190 URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/zapobigannya-proyavam-korupczii/>.

5. Наказ Міноборони №646 від 24.11.2015 «Про утворення системи роботи з питань запобігання корупції в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України». URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/zapobigannya-proyavam-korupczii/>.

6. Організаційно-методичні вказівки з питань реалізації державної антикорупційної політики в діяльності Міноборони на 2020 рік. URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/zapobigannya-proyavam-korupczii/>.

7. Календарний план проведення вищих академічних курсів підвищення кваліфікації з питань запобігання корупції у Міноборони в Національному університеті оборони України в 2020 році. URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/zapobigannya-proyavam-korupczii/>.